

Delegáció utazott Odesszába

Az Odesszai Területi Szakszervezeti Bizottság meghívására a Helyiipari és Városgazdálkodási Dolgozók Szakszervezetének megyei delegációja a hét elején Szeged testvérvárosába, Odesszába utazott.

A delegáció vezetője Sebők János, a HVDSZ Csongrád megyei bizottságának titkára. Tagjai Tóth Mihály, Szeged megyei város tanácsa vb ipari osztályának vezetője, Nyári Mihály, a Szegedi Patyolat Vállalat igazgatója és Kristóffy Dénesné, a Patyolat vállalat szocialista brigádvezetője, szakszervezeti bizalmi.

A delegáció kiutazásának célja a két testvérszakszervezet területi bizottsága között kialakult kétoldali baráti kapcsolat továbbfejlesztése, ezen belül a szolgáltatás, illetve a két patyolat vállalat közötti szakmai tapasztalatok cseréje, a szolgáltatásfejlesztés további feladatainak kölcsönös elősegítése.

A neve: Kolibri

Mindössze 70 centiméter hosszú, 40 centiméter széles és 30 centiméter magas az Irodagépipari és Finommechanikai Vállalat új asztali másológépe. A Kolibri fantázianévű elektrosztatikus másoló első példánya sikeresen vizsgázott.

Nemzetközi készletgazdálkodási konferencia

Csikós-Nagy Béla a hazai tendenciákról

Huszonegy ország 100 neves külföldi közgazdászának közreműködésével hétfőn a Hilton-szállóban megkezdődött az első nemzetközi készletgazdálkodási konferencia. Mivel az energiahordozók, nyersanyagok, befejezetlen és készárúk világszerte nagy értékeket kötnek le, mindenütt behatóan vizsgálják a fölösleges készletezés, a készlet hullámzásának megelőzési módjait. Ezeknek a vizsgálatoknak a tapasztalatait cserélik ki most Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémia rendezésében.

Csikós-Nagy Béla államtitkár, az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke nyitóelőadásában elmondta, hogy hazánkban a készletállomány alakulása az utóbbi években bizonyos mértékben javult. 1961 és 1968 között még lényegében a termeléssel azonos ütemben növekedtek a készletek, azóta a változás annyi, hogy a termelés minden 1 százalékos emelkedése átlagosan a készletek 0,6 százalékos bővülésével jár. Egy, a közelmúltban lezárult vizsgálat szerint azonban még mindig nem kielégítő a helyzet. A készletállomány a javulás ellenére továbbra is indokolatlanul magas, a társadalmi tőkének 23 és fél százalékát köti le. Az iparvállalatok néha a túlzott, háromhónapos készletek birtokában is újabb anyagokat rendelnek soron kívül. Megfigyelhető azonban, hogy miközben a készleteken belül növekedett az anyagok aránya, kisebb arányban hevernek a raktárban befejezetlen termékek és készárúk. Az

utóbbi összefügg azzal, hogy a vállalatok most már jobban igazodnak a kereslethez, kevesebb olyan terméket állítanak elő, ami nehezen értékesíthető, és hosszú ideig a raktárakban áll. Az anyagkészletek magas arányának pedig egyfajta hiánypsichózis az oka. Ezt az idézi elő, hogy az anyagokat késve vagy nem a kívánt összetételben kapják a vállalatok, ezért túlbiztosítják magukat.

A készletfelhalmozás közgazdasági okait és a megoldás lehetőségeit elemezve az államtitkár kifejtette, hogy visszamenőleg hosszabb távon nagyjából azonos ideig tartó készletezési ciklusok alakultak ki, amelyeknek kezdetén a készletek növekedési üteme alacsony volt, a ciklus végére pedig igen magas szintet ért el. Ilyen volt az 1960–1965, az 1966–1971, majd az 1972–1978-as időszak. Emlékeztetett arra, hogy a három ciklus kezdő éveiben, tehát 1960-ban, 1966-ban és 1972-ben a nép-

gazdaság is a leginkább kiegyensúlyozott helyzetben volt és az egyensúlyzavarok mindig a ciklus befejező éveiben voltak a leginkább kiélezettek. A készletezés tehát összefügg a népgazdaság egész helyzetével, mindenképp a beruházások tervszerűségével vagy tervszerűtlenségével. A termelés és a fogyasztás egyensúlyát a pénzügyi politika mindig határozottabban meg tudta teremteni, mint a beruházások egyensúlyát, mivel a beruházások fejlesztési céljai rendszerint a tervezettnél számottevően nagyobb pénzügyi igényelnek, s ezeket — legalábbis a legutóbbi időig — pótlólagos hitelek formájában a beruházók rendelkezésére bocsátották. Így időről időre kialakultak a túlzott beruházási kiadások, amit a beruházások visszafogásával kényszerülnek az egyensúly felé terelni. A feladat tehát az, hogy a beruházásokat is — ugyanúgy, mint a fogyasztást — a pénzügyi lehetőségek szabják meg. A jelek szerint ennek esélyei ma kedvezőbbek, mint bármikor korábban, mert a gazdaság növekedésének megnehezült feltételei közepette minden eddiginél szigorúbb elvek érvényesülnek a pénzügyi szabályozásban.

A realisabb készletgazdálkodást akadályozták — s részben még ma is nehezítik — az árszabályozás elavult vonásai, amelyek lehetővé teszik, hogy a túlzott készletezéssel járó magasabb önköltséget is előbb-utóbb megtérítse a vállalatnak a vevő vagy a költségvetés. Csak a szabályozórendszer 1980. évi módosítása során indult meg a kedvező folyamat, amelytől e területen is változás várható. A feldolgozó iparban az úgynevezett önköltségi ár rendszeréről ugyanis áttértek a versenyárrendszerre, vagyis a hazai értékesítési összeg nem egyszerűen a kalkulációtól, hanem attól függ, hogy ugyanazt az árut külföldön mennyivel tudják a korábbinál jobb áron értékesíteni. Ez az árképzési rend azonban még csak a termelésnek alig több mint egyharmadára terjed ki, ami arra is utal, hogy a korszerű ösztönzés kialakításában még sok a tennivaló — mondotta az államtitkár.

A tanácskozás hétfői plenáris ülésén további előadások is elhangzottak a készletek népgazdasági szerepéről, a vállalati készletgazdálkodásról, a készletezés elemzésének tudományos módszereiről. Keddtől péntekig szekciókban folytatódnak a megbeszélések. (MTI)

Takarékszövetkezet Pusztaszeren

Új fiókkal bővült a Kistélek és Vidéke Takarékszövetkezet. Tegnap, hétfőn Pusztaszeren, a Kossuth utcában nyitottak ügyintéző irodát. Most már a pusztaszeriek a községben fizethetnek be autóra, totó-lotót, nyertes borítékos sorsjegyet válthatnak be, biztosítást köthetnek, s a társasutazásra jelentkezhetnek. A kistermelők, mezőgazdasági szakcsoporthoz kölcsönöket vehetnek föl, s ugyanakkor a leadott portéka árát is itt kapják meg.

A lánc egyetlen szeme

Tízezer többletkocsinhoz jutott a KGST-tagállamok közös tehervagonparkja, mindenféle beruházást elkerülve. „Csupán” annyi kellett hozzá, hogy a határállomásokon és a rendező-pályaudvarokon ésszerűsítették a vagonkezelési technológiát, az üres és a rakott kocsik átadási idejét lerövidítették, s szintén szervezési intézkedésekkel, mérsékelték az üresen futó vagonok arányát a teljes kocsiparkon belül. A tízezer teherkocsi jelentőségét akkor értjük meg igazán, ha tudjuk: naponta átlagosan 30 ezer vagonot raknak meg a közös parkban részt vevő vasutakon. Látható: a jelentéktelennek látszó hiány vagy mulasztás döntő lehet, és tapasztalati tény az is: jelentéktelennek vélt mozzanatok segítségével akár ugrásszerű változás is elérhető.

Sokatmondó, s különböző területekről választott példák folytatva a bizonyítást: a gépiparban a már meglévő automata berendezések jobb hasznosítását lényegesen akadályozza a felszerszámozás alacsony színvonala. Azaz, kevesebb szerszámkészlet-típus áll rendelkezésre, mint amennyi a gépek teljesítképességéhez — „tudásához” — kellene. Az így megtakarítani vélt kiadás összegének sokszorosa vesz el akkor, amikor a nagy értékű automata berendezések tétlenül állnak, amikor tényleges teljesítményüknek csak felét, harmadát adják... Más eset: a hazánkban dolgozó szovjet csővezeték-építők munkájának a termelékenység — a Nehézipari Minisztérium összehasonlító vizsgálatai szerint — ötven százalékkal magasabb, mint a hasonló területen foglalkoztatott magyar munkásoké. Az elmaradás magyarázata: a szervezetszervezés alacsony színvonala, s gyatra technikai felszereltség. Ráadásul, amint azt további vizsgálatok kimutatták, a szerény technikai eszköztár harmadán tartósan használaton kívül van, javításra, felújításra, alkatrészcserére vár. További példa a lánc egy-egy szemének fontosságához: a műszeripar termékeinek kétharmadát külföldről értékesítik. A kiszállítások folyamatosságát, amint azt elemzések föltárták, valójában az alkatrészek és részegységek mindössze három, öt százalékanak ismétlődő hiánya, a kívántnál kisebb mennyisége, akadózó termelése gátolja.

Az említett és hasonló esetek sokaságában lényegében arról van szó, hogy a láncnak egyetlen szeme gyenge, ám tudni kell: minden szervesztet teljesítképessége akkora, amekkora leggyengébb elemének teherbírása. Ha tehát a gyenge láncszem nem kap figyelmet, akkor maga a lánc, azaz a termelési folyamat lesz kisebb teherbírással.

Makacsul visszatérő gond ez. Az iparban a munkarend szerinti időalap kihasználása — azaz a munkarend szerinti teljesítképesség és teljesített munkagórák aránya — 1978-ban 85,1 százalék volt. Ez az érték lényegében azonos az 1973-éval! Ez egyebek között arra mutat, hogy az irányítási és a vállalati szervezetben nincs kialakult rendje, hagyománya a veszteségek föltárásának, elemzésének. A szükségesnél jóval kevesebbet törődnek azzal, amit a láncszemek összeillesztésének nevezhetünk.

Ennek a szemléletnek és gyakorlatnak a következménye, hogy az elkerülhetetlen veszteségek mellett egyre több lesz az olyan is, mely korántsem objektív okokra vezethető vissza. Különböző számítások és becslések azt mutatják: egy-egy termelőhelyen a gyenge láncszem megerősítése — ráfordítás nélkül, vagy jelentéktelen költséggel! — öt, tíz százalékkal növeli a gazdálkodási eredményt. S most a termelők olyan helyzetben vannak, amikor egy százaléknak is nagy becsülete kell, hogy legyen!

Lázár Gábor

Térkép — meteorológia

Tájékoztatták a termelőket

„Meteorológiai térképet” készített a Bábolnai Ipar-szerű Kukoricatermelő Közös Vállalat teljes kukoricatermelő területére — együttesen 217 000 hektárra. Alkalmazásától a betakarítás gazdagságának javulását várják, s egyúttal azt is dokumentálják vele, hogy az időjárás alakulása ma már korántsem olyan uralkodó tényező a mezőgazdaságban, főként a rendszerekben, mint korábban, akár

csak egy évtizeddel ezelőtt is volt. A korszerű, tudományosan megalapozott termelési technológiákkal, a modern termelési eszközökkel ugyanis közömbösíteni lehet hatásainak egy részét. A közös vállalat egy, már korábban kialakított térképe 27 körzetre tagolja az országot. Most, ennek alapján — körzetenként — összesítették: mennyi hót kapott a kukorica az egyes tájakon. Ez — sajnos — mindenütt jelentősen elmarad attól, amennyit igényelne, és amennyi 50 éves átlagban meg is volt. Ezzel párhuzamosan számba vették a másik fontos meteorológiai elem, a csapadék alakulását is. Ez a 27 hőköri körzeten 19-ben több volt a sokévinél. Volt, ahol 200 milliméterrel több esett.

Az IKR meteorológiai térképe éppen arra ad választ, mire lehet a sok viszontagság ellenére számítani. Az egyes hibridek hőigényének ismeretében, és a sok évi adatok szerint októberig bezárólag meg várható hőmennyiség alapján megvizsgálták minden egyes fajta beérésének valószínűségét. Erről pontosan tájékoztatták mind a 220 taggazdaságot.

Tanulva tanítani

Az ecset- és seprűgyár, a fonalfeldolgozó, a divatszabó vállalat, a hangszergyár, a Csongrád megyei és a Szegedi Sütőipari Vállalat tartozik a Tanácsi Ipari Vállalatok pártbizottságának hatáskörébe, pontosabban szólva: nyolc pártalapszervezet és egy pártvezetőség, illetve közel 220 párttag elvi és gyakorlati irányítása. A vállalati pártbizottság titkára Bódi Józsefné, akit 1975-ben választottak először e tisztség betöltésére, a párt XII. kongresszusa előtt pedig másodsorra is bizalmat kapott.

Honnét indult, hogy eddig jutott el ez az asszony, aki egyszemélyben feleség, anya, sőt nagymama is már, s a bizonyosság szerint tisztsége ellátásában is megállja a helyét?

Beszélgettem vele eddigi életéről. Gyerekként átélte a 30-as évek adta nyomorúságot, szegénységet. Szülei ebbe törtek össze és haltak el korán, jóllehet addig kitanulta a női fodrászatot. Akkor nem ért el vele semmit, mert munkanélkülivé vált. Polgári alkalmazottként valahogy bekerült a honvédséghez, ahol előbb gépiró, majd előadó. Ott ismert meg férjét, aki ma is aktív katonatiszt, s együtt dolgoztak az ifjúsági mozgalomban. Bódiné az 50-es évek elején párttag, majd bevásárolja a pártvezetőségbe. A honvédségnél tíz esztendő elismert munka után került a Fonalfeldolgozó Vállalathoz, ahol volt munkaverseny-felelős, készáru-aktáros, belső ellenőr. Ugyanott és ugyanakkor a pártalapszervezet vezetőségi tagja, később pedig párttitkár.

S mi volt közben? Éretté vált, elvégezte a közzgazdasági technikum esti tagozatát, s utána egyéves bentlakásos pártiskolán tanult. Tette, ami a dolga, elvégezte, amit rábíztak és vállalt. Akkor hőkent meg egy kicsit, amikor a Tanácsi

Ipari Vállalat Pártbizottsága létrejöttkor őt választották meg titkárnak.

Ugy érezte, hogy mely vízbe került, s ha addig nem tudott, meg kellett tanulnia úszni?

— Valóban ilyesmi érzésem volt akkor — emlékezett most vissza —, jóllehet az indulásnál sok segítséget kaptunk a városi pártbizottságtól. Hogy mi a teendőnk, akkor csak éreztük. Sem pártbizottságunk és végrehajtó bizottsága nem rendelkezett kellő gyakorlattal. Volt közöttünk néhány tapasztalt pártmunkás, például Kispál Jenő, az ecset- és seprűgyár igazgatója, Fogas János, az akkori fémipari vállalat, most az Ikarus szegedi gyáregységének igazgatója és Ördög László, aki ugyanott ma párttitkár. Ugy volt igaz: tanulva tanítottunk.

Az élet rendjének, sod-

rásának következtében voltak zökkenők, átmeneti megtorpanások is. Ezt hogyan hiálták át?

— Volt ilyen időszak is. Kivált hatáskörünkben a fémipari vállalat és a Szegedi Nyomda, s mindkét testületünkben jó kádereket „vesztettünk” el. Az új helyzettel számolva meg kellett erősíteni sorainkat, hogy eleget tehessünk feladatainknak. Visszanézve most, úgy vélem, hogy ez sikerült, és még inkább a XII. kongresszust megelőző választásokon.

Ugy érthető ez, hogy erősödött az alapszervezetek vezetősége, a vállalati pártbizottság és végrehajtó bizottsága?

— Megítélésem szerint igen. A régi és az új tisztségviselők közös hangon beszélnek és cselekszenek. A helyén van mindenki. Fiatalok, nők, fizikai dolgozók kaptak tisztségek betöltéséhez bizalmat. Nagy helyi ismerettel rendelkeznek, és ez jó. Gondoskodunk képzésükről, továbbképzésükről. Tapasztalatom szerint most ért be annak a gyümölcse a káderutánpótlásban, a párttagja nevelésben, hogy 1976 óta töretlenül működik nálunk a kihelyezett marxizmus-leninizmus középiskola. Három csoportban évente közel 50-en gyarapították politikai ismereteiket. Az új, az 1980/81-es oktatási év, az akkor végzősök után újra kezdjük újabb elsősökkel, közükben fiatalokkal.

Bódiné kevés időt tölt íróasztala mellett. Tisztsége természeténél fogva is jobban szeret kint lenni a területükhöz tartozó gyárakban, vállalatoknál. Ugy mondta: szeret emberközeli lenni, beszélgetni besorozottakkal és vezetőkkel, érvelni, vitatkozni különböző problémák megoldása végett. Elvégezte mindenki egyet akar: haladjunk előre.

Lódi Ferenc